

край нигде отбелязанъ стремлението нейно
изъ пжтя на безкрая. . .

Въ тозъ шеметенъ полетъ
смъртта въ лице погледнахъ, — душа на вѣковетъ,
свѣрхсмисълъ вѣковѣчна: погледнахъ я съ цената
на всѣки страхъ отъ нея, съ цената на страхътъ
и смисъла въ живота. . .

Поразителното е, че Яворовъ освенъ гдето изяснява сжщността, „природата“ на смъртта, но я чувствава едва ли не по-силно отъ всѣка реалностъ — разкрива не само нейната метафизика, а и физика. Тя е наистина видена и то тъй ярко, както се възприема видение. Дори въ свѣтовната литература мжно може да се посочи друга такава замашна персонификация — такова овеществяване на една „отвлѣчена“ сила. И всичко това е постигнато съ едно странно вдъхновение — сякашъ размахътъ на вѣковѣчното разрушение носи нѣкаква мрачна отрада за поета:

И въ сѣнища нерѣдко
азъ виждахъ този призракъ: изъ тайния предѣлъ
на ада скелетъ идящъ въ нощъ — черна плащеница,
самата нощъ, бихъ казалъ, наметната повихрилъ
надъ плахата вселена; — съ размахната коса
по всички хоризонти, всемоцна, безпощадна,
на молния подобна. Азъ виждахъ този призракъ,
отъ своя мразъ настрѣхналъ и въ тъмни небеса
зловещо обрисуванъ, безмълвно да размахва
на времето крилата; — да хвърля мрачна сѣнка
надъ суши и морета, понесълъ се напредъ
въ следитъ на живота. . .

Исполинската фигура на смъртта изпълня цѣлата вселена.
„Въ начале“ за Яворова не бѣ нито словото на евангелиста, нито дѣлото на Фауста, — за него „Въ началото бѣ смъртта“. Тя сжществува, за да изпълни предвѣчната си цель, — да унищожи. За нея бихме могли да повторимъ думитъ на Гьоте: „Du, Mutter, die mich selbst zum Grab gebar“ и тия на Матерлинка: „На проблемата за битието азъ отговаряхъ съ загадката на неговото унищожение“:

Тя бѣ едно велико
мълчание срѣдъ всичко — сковало всѣки екъ
по цѣлата вселена. Една мечта самотна,
последила тревожно, отъ себе си пленена,
виденията свои далечъ отъ вѣкъ на вѣкъ.
И наедно съ диха ѝ, на всѣки мигъ вѣлшебно
изъ хаоситъ никнатъ въ плътъ сѣнищата нейни.
И всѣки мигъ умира тъй сжщо нѣкой свѣтъ,
въ плътъ неинъ сънь облѣченъ. . . („Смъртта“)